

FINLAND OCH KONFLIKTLÄNDERNA

MYTKNÄCKARE

Eleverna ställer frågor och påståenden, ibland också provocerande och svåra sådana. Det är viktigt att den vuxna ser eleverna, lyssnar på deras frågor, vågar möta dem och kan svara på dem på ett konstruktivt sätt utan att bli förbryllad.

Eleverna märker då att i skolan är det tryggt att tala om saker som de grubblar på och även att framföra avvikande och provocerande åsikter. Det här bidrar till att bygga upp en öppen, ärlig och inkluderande atmosfär som ger en bra grund till utvecklingen av de kunskaper som behövs för att lösa konflikter.

Här under finns listat några aktuella påståenden och frågor som eleverna kan tänkas ställa samt svarsförslag till dem. Listan är på intet sätt täckande och svaren kunde vara annorlunda. Det väsentliga är ändå att läraren lyssnar på eleven och känner sig förberedd att möta också besvärliga frågor på ett bra sätt. De siffror som framkommer i exemplen grundar sig på fakta från hösten 2016.

VARFÖR KOMMER T.EX. ALLA SYRISKA FLYKTINGAR TILL EUROPA OCH VARFÖR STANNAR DE INTE I SINA GRANNLÄNDER?

Utanför Syrien finns sammanlagt 4,8 miljoner syriska flyktingar. I Libanon finns cirka en miljon syriska flyktingar. I Turkiet är de 2,7 miljoner och i Jordanien 660 000. I Irak finns det 230 000 syriska flyktingar och i Egypten 118 000. I hela Europa finns det sammanlagt 270 000 syriska flyktingar. I muslimska länder finns det alltså betydligt flera t.ex. syriska flyktingar än det finns i Europa (92 % / 8 %) och många av dem skulle hellre vilja stanna i något muslimskt land än i Europa. I Finland finns cirka fem miljoner människor och man har kommit överens om att ta 1900 syriska flyktingar till Finland.

Källa: United Nations High Commissioner for Refugees och Amnesty International 2016

ALLA FLYKTINGAR STRÄVAR BARA EFTER EN BÄTTRE EKONOMISK SITUATION I EUROPA

Undersökningar visar att geografisk närhet och mänskliga kontakter avgör vart asylsökande vänder sig. De flesta flyktingar flyr till det land som är närmast över gränsen och stannar där. Endast en bråkdel av världens flyktingar vänder sig till europeiska länder såsom till Finland.

INVANDRING BETYDER BARA EXTRA UTGIFTER FÖR FINLAND

Det är viktigt att skilja olika former av invandring från varandra. När ny arbetskraft anländer till landet är det i princip alltid lönsamt. Att ta emot flyktingar betyder på kort sikt ökade kostnader, men på längre sikt kan det också betyda att Finland blir starkare. Man kunde jämföra situationen med satsningar på utbildning. På kort sikt är det en kostnad, men på längre sikt är det frågan om en investering som kan inverka på att Finland och landets ekonomi blir starkare.

FLYKTINGAR SOM HAR SMARTTELEFONER ÄR INTE I BEHOV AV HJÄLP

När människor är flyktingar flyr de från förföljelser eller krig. Det betyder inte att människan skulle vara fattig. Att fly från sitt eget land kostar mycket och med hjälp av smarttelefonen kan man hålla kontakt med smugglare och anhöriga. Många som flyr har resurser med vars hjälp de kan fly. Under flykten blir många ändå fattiga.

FINLAND ÄR "FULLT"

Finland är till ytan det 65:e största landet i världen. Finlands areal är sammanlagt 303 815 kvadratkilometer. I Finland finns det ändå bara cirka 5,5 miljoner människor. Finland är till folkmängden det 118:e största landet i världen. I världen finns det sammanlagt 238 länder, alltså i 117 länder i världen finns det flera människor än i Finland.

I Finland bor 16,25 personer per kvadratkilometer. Till exempel i Nederländerna är motsvarande siffra 408 personer per kvadratkilometer. I Hongkong bor till och med 6500 personer per kvadratkilometer. I det här ljuset kan man inte säga att Finland skulle vara fullt.

Källa: CIA World Factbook

FLYKTINGAR ÄR MUSLIMER SOM VILL HA VÅLD

Bara en del av flyktingarna är muslimer, många är kristna. Få muslimer stöder det våldsamma heliga kriget som orsakas av extremislamister. Lika bra kunde man påstå att kristna är terrorister eftersom den norska massmördaren Anders Behring Breivik var terrorist. Muslimska flyktingar önskar sig precis som alla andra människor framför allt mat, kläder, omtanke och godkännande. De flesta flyktingar kommer till Finland under tvång, inte för att sprida sin religion.

ISLAM BEFALLER KVINNOR ATT ANVÄNDA SJAL

Koranens instruktioner angående klädsel är inte detaljerade. Koranen betonar att både män och kvinnor ska klä sig anständigt. Den tolkning som säger att kvinnan måste täcka allt annat än ansikte och händer har kommit till långt efter att Koranen sammanställts.

I vissa länder har sjalen de senaste årtiondena blivit en politisk symbol som avspeglar islams uppgång och strid mot den västerländska övermakten. En del muslimer tycker att de gör fel mot sin religion om de inte använder sjal, andra igen anser det vara ett personligt val.

ALLA EXTREMISTTANKAR ÄR AV ONDO

Många människor var av den åsikten att Columbus plan att segla till Asien via väst var en extremistisk idé. Också upphävande av slaveriet och införande av rösträtt för kvinnor var extremistiska tankar. Att odla eller förverkliga en extremistisk tanke eller idé är alltså inte i sig själv fel, men att tvinga det på andra människor genom att använda någon typ av våld är fel.

ISLAM BESTÄMMER ALLT I ALLA MUSLIMERS LIV

Det är en missuppfattning att islam bestämmer muslimers alla sysselsättningar och starkt förbjuder saker. Islam är mångfaldigt. Det finns olika läroriktningar. Det finns många slags tolkningar av de heliga texterna. Alla muslimer verkar inte på samma sätt, liksom inte heller alla kristna. Liksom i alla religioner så är inte heller alla muslimer fanatiska eller djupt troende. Bland muslimer finns det en likadan brokig mångfald i religiositeten som bland kristna, från innerligt troende till vanekristna och ateister.

ISLAM ÄR EN OVANLIGT VÅLDSAM RELIGION

När man forskar i historien kan man inte säga att någon särskild religion skulle ha orsakat flera krig än någon annan. Men en del människor tolkar islam som en våldsam religion och gör terrordåd i dess namn.

Det är viktigt att komma ihåg att religioner i sig själva inte orsakar goda/onda handlingar eller goda/dåliga saker, utan det är människor som gör det. Också så kallade "vanliga" muslimer lider av de terrordåd som muslimska terrorister gör i islams namn.

ALLA MUSLIMERS STÄLLNING ÄR DÅLIG

Lagstiftningen i många muslimska länder sätter kvinnan i en ojämslidd ställning i jämförelse med mannen. I största delen av de muslimska länderna finns det ändå ingen begränsande lagstiftning, utan kvinnors självbestämmanderätt begränsas av sociala och kulturella orsaker. Samhällsklass är ofta en mer avgörande faktor än kön. Många kvinnor har inflytelserika positioner också i muslimska länder. Men till exempel i Saudi-Arabien får kvinnor inte

köra bil och de måste ha en manlig släkting som följeslagare. Islams heliga skrifter om kvinnans ställning och rättigheter kan man igen tolka på många sätt.

I Koranens fjärde sura, alltså kapitel, nämns det att mannen har rätt att ha flera fruar. Som villkor är ändå att varje fru ska mötas jämlikt och att mannen ska kunna försörja dem alla. I några muslimska länder tillåter lagstiftningen fortsättningsvis flera fruar, men i praktiken är det här sällsynt eftersom få har en tillräcklig förmögenhet för att försörja flera fruar.

I en del muslimska länder, till exempel i Egypten, utförs fortfarande könsstympling på flickor. Könsorganen stympas så att kvinnorna inte ska kunna njuta av sex. I Koranen nämns inte kvinnlig könsstympling, utan könsstymplingen hör till kulturen.

ALLA ARABER ÄR MUSLIMER

Vissa människor tänker att alla muslimer representerar arabisk härkomst och att alla araber är muslimer. Så här är det inte. Uppskattningsvis cirka 15 procent av världens muslimer är araber. Många muslimer härstammar från Sydostasien, speciellt från Indonesien, och från Afrika. Araber kan vara kristna, judar, buddhister, eller så kan de ha någon annan religion. De är inte nödvändigtvis muslimer enbart på grund av sin etniska bakgrund. Också kristendomen och judendomen uppstod i Mellanöstern.

ALLA FINLÄNDARE TÄNKER PÅ SAMMA SÄTT

Finländarna består av flera etniska grupper. De talar flera olika språk och de har flera olika religioner. Största delen av finländarna är finskspråkiga lutheraner, fast också de delas upp i olika grupper när det gäller tankesätt och till exempel politiska inriktningar.

I riksdagsvalet år 2015 var de fyra största partierna sett till understödssiffrorna inom fyra procent i förhållande till varandra. Det här visar att det i Finland råder en bred mångfald och varierande åsikter och tankar när det gäller landets ledning. I Finland finns också många olika åsikter och tankar t.ex. när det gäller att lämna EU eller stanna i EU och när det gäller att ansluta sig till Nato.

VARFÖR BORDE VI TA HAND OM ANDRA MÄNNISKOR OCH HJÄLPA DEM?

Finland har blivit hjälpt mycket till exempel under vinterkriget år 1939. Människor (nästan 13 000 sammanlagt) anlände från flera av Europas länder för att hjälpa Finland att försvara sig i kriget. Italienarna skickade stridsmaskiner och vapen till Finland. Britterna och fransmännen skickade också flygplan som Finland kunde använda. Amerikanarna donerade mer än två miljoner dollar till Finland. Under andra världskriget (fortsättningskriget) 1941-1944 skickades ungefär 70 000 finländska barn till Sverige, Norge och Danmark där de kunde leva i säkerhet från kriget.

INVANDRARE ÖKAR ARBETSLÖSHETEN I FINLAND

Ibland kopplas invandringen och ökandet av arbetslösheten samman. Påståendet 'de tar våra arbetsplatser' hörs nu som då.

När man iakttar internationella jämförelser kan man ändå inte säga att en stor invandring skulle öka arbetslösheten. Invandring och negativ löneutveckling har heller inga samband. Att säga att 'någon tar våra arbetsplatser' är att förenkla fenomenet. Man kan inte tänka att det finns en viss mängd arbetsplatser som väntar på att någon 'tar dem'. Staten och näringslivet skapar marknader som växer med hjälp av investeringar från innovationer och bolag samt kommunala och statliga investeringar. När befolkningsantalet ökar, ökar också konsumtionen och efterfrågan. I takt med det blir även arbetsplatserna fler.

SOLIDARITET KRÄVER LIKHETER OCH SLÄKTSKAP

Internationella undersökningar visar att det är möjligt att bygga bra mångformiga och mångsidiga samhällen så att människorna ändå är redo att satsa för det gemensamma bästa. Människor som bor i sådana land där det finns stor etnisk mångfald identifierar sig lika starkt med det egna landet som de människor som bor i sådana land där den etniska mångfalden är liten. Nederländerna är ett exempel på hur ett väldigt mångfaldigt samhälle ändå kan upplevas som enhetligt.

TERRORISM FUNGERAR

Terrorism fungerar lite på samma sätt som om man skulle släppa in en hungrig tiger i ett rum där det som bäst pågår en debatt där du är den ena parten. Du får uppmärksamhet och kan önska att tigern äter din motståndare, men du har inte kontroll över situationen. Våld 'fungerar' då man med dess hjälp uppnår kontroll, men våld fungerar dåligt i styrandet av politik. För att uppnå politisk kontroll krävs annorlunda sätt: ord och förhandling.

Terrorism är obegränsat kaotiskt våld. Terrorister tar gärna åt sig äran när något går på det sätt som de önskar. Men terrorismen fungerar dåligt eftersom våldsamma extremister lever i ett slags fantasiland.

ICKE-VÅLD FUNGERAR INTE

Många tror att icke-våld fungerar endast då motparten (exempelvis en diktator) inte väljer våld för att möta motståndet.

Man har ändå kunnat påvisa att icke-våld fungerar även när man möter våldsamma enväldiga härskare. Den amerikanska forskaren Erica Chenoweth har visat att icke-våld är effektivare än att använda våld. Enligt henne var ungefär 50 procent av de våldsfria folkupproren under åren 1990–2015 lyckade, medan endast 25 procent av de beväpnade folkupproren lyckades.

Våldsfria folkuppror fungerar, men ofta på ett annat sätt än beväpnade folkuppror. De ut-

manar och tar bort maktens stödpelares understöd så att systemet inte längre kan fungera effektivt utan faller. Det är inte säkert att en våldsam härskare lyckas kuva protester eller andra våldsfria uttrycksformer för strid. Ibland fungerar ett systems våld med en bumerangeffekt och slår tillbaka på dem själva. När man använder våld mot civila kan härskaren upplevas som olaglig och fler tillsluter sig till folkupproret.

Det finns ändå inte ett enda rätt sätt att lösa konflikter.

ICKE-VÅLD FUNGERAR ALLTID

Våldsfria folkuppror och försök till att lösa konflikter kan ibland få allvarliga följder (t.ex. Syrien, Ukraina och Libyen). Kulturella skillnader bör också tas i beaktande. Våldsfria folkuppror kan främja och fördjupa utvecklingen av demokrati, men de kan å andra sidan också dela upp folket, öka polariseringen och öka riskerna för beväpnade konflikter på grund av till exempel etniska eller religiösa meningsskiljaktigheter. På grund av det bör man försöka förstå hurdana omständigheter ett våldsfritt folkuppror förutsätter.

JAG SKA UNDVIKA KONFLIKTER

Livet är fullt av konflikter. Om du vill leva och njuta bör du acceptera detta faktum. Om du inte vill möta konflikter, kan du inte lösa dem. Att undvika konflikter kan i praktiken betyda att du "står på stället", livet går förbi och andra bestämmer för din räkning.

Det är bra för dig att agera och möta de inre och yttre konflikter du hamnar i. Du går alltid ur situationen som en vinnare oberoende av om du har rätt eller inte. Det är alltid möjligt att uppnå en överenskommelse som båda parterna är nöjda med. Du ska jobba för att uppnå dina drömmar.

MÄNNISKAN FÖDS MED EN NATURLIG FÖRMÅGA ATT LÖSA KONFLIKTER

Vi föds alla med en naturlig vilja att få saker att gå på det sätt som vi vill. Varenda en av oss måste lära oss att kontrollera en del av den här viljan och i stället lösa konflikter. Beroende på din personlighet är det lättare eller svårare för dig. Människor föds alltså inte sådana att de automatiskt skulle kunna lösa konflikter. Varenda en av oss måste arbeta för att lära oss det.

DET ÄR OMÖJLIGT ATT LÄRA SIG LÖSA KONFLIKTER

Det är svårt att hantera konflikter och de kräver både tid och pengar. Alla vet det här. Men om man kan lösa konflikter i ett tidigt skede har man vunnit mycket. Det finns några enkla regler och verktyg för en lyckad konfliktlösning.

En anledning till varför vi hamnar i konflikter är en uppfattning om att "konflikter är onaturliga" och att en svår människa förorsakar konflikten, som exempelvis jag själv eller någon

annan. Om vi lär oss och accepterar det att konflikter är lika naturliga som ljus och mörker, har vi redan vunnit mycket. Det finns även olika nivåer av konflikter och att lära sig känna igen tecknen på dem är en viktig del av konfliktlösning och konflikthantering. Till exempel kan en situation som börjar med lite ironi sluta i en katastrof där det redan kan vara för sent att reda ut konflikten och skador har hunnit ske.

Om varje människa endast har ett sätt att behandla konflikter kan det jämföras med till exempel en snickare som bara kan använda en hammare. Snickaren är säkert duktig på att spika spik, men direkt då brädan borde klyvas uppstår problem. Därför är det viktigt att varje människa har ett personligt stilförråd som innehåller flera olika stilar och sätt att behandla olika konflikter.

RELIGIÖSA TVISTER ÄR ANLEDNINGEN TILL ALLA BEVÄPNADE KONFLIKTER

Många människor tänker att de flesta beväpnade konflikter uppstår på grund av religion. Anledningarna är ändå varierande. I några fall kan vissa faktorer leda till att grupper betar sig våldsamt i en sammanslutning, men inte i andra. Avgörande faktorer kan vara om det finns lämpliga och effektiva svarsmekanismer, som en välfungerande förvaltning och institutioner baserade på rättsregler, eller inte. För att ett tidigt förebyggande ska vara effektivt borde man känna till de mångfasetterade grundläggande skälen till konflikten och ingripa i dem.

Bidragande faktorer till beväpnade konflikter är bland andra:

FATTIGDOM: De senaste åren har sannolikheten för att fattiga land ska bli en del av beväpnade konflikter varit mycket större än för rika land, eftersom fattiga land har mindre ekonomiska och politiska resurser för krishantering. Fattigdom i sig är ändå inte en avgörande faktor, eftersom de flesta fattiga land för det mesta lever i fredliga förhållanden.

OJÄMLIKHET: Land som går genom krig och konflikter lider ofta av ojämlikhet mellan olika samhällsklasser. Grunden till ojämlikheten är ofta etnisk bakgrund, nationell identitet, religion samt ekonomisk och social ställning. Ojämlikhet förhindrar likvärdiga möjligheter till politisk påverkan och stänger också vägen till en fredlig förändring. Ibland bryter våldsamma konflikter ut som en följd av genomtänkt mobilisering mot missförhållanden. "Identitetspolitik" - stödjande av etniska, religiösa eller nationalistiska myter och omänskliga ideologier - erbjuder politiska ledare enkla tillfällen att mobilisera stöd för chauvinistiska ändamål. Det här beror särskilt på det att under 20 procent av alla land är etniskt homogena.

FÖRSVAGANDE AV EKONOMIN: Svaga ekonomiska omständigheter gör ett land mer benäget för konflikter. Samhällets stabilitet kan också vackla om inte ekonomiska reformer och strukturförändringar kompletteras med kompenserande socialpolitiska åtgärder. När dessa faktorer förenas till en kraftlös förvaltning är möjligheterna få för att förhindra att våldsamheter bryter ut och sprids.

GIRIGHET: Trots att krig och beväpnade konflikter i sin helhet blir dyrt för samhället kan de ändå vara lönsamma för några personer. I dessa situationer går striderna om naturtillgångar som olja, gas, diamanter, skog och andra förnödenheter. Man kopplar även ofta droger till konflikter. De här konflikterna uppehålls ofta av personer som strävar efter personlig

vinst eller av intressen hos grannländernas regeringar. Den internationella affärsvärlden kan också ha sin del i konflikten genom att dess representanter köper egendom som skaffats orättvist, bidrar till penningtvätt och kontinuerligt sänder vapen till konfliktområdena.

BRIST PÅ FÖRTROENDE: Brist på förtroende mellan nationer och osäkerhet i relationerna mellan stater kan äventyra freden och säkerheten. Till exempel massförstörelsevapen, olaglig förvaring av dem och olaglig transport av vanliga vapen kan riskera både den internationella freden och säkerheten samt de andra målen i FN-stadgan. Redan innehav av massförstörelsevapen skapar en ofrånkomlig risk för att de används. Informationsbyte och transparens inom beväpning och militärärenden kan minska risken för missförstånd och felkalkyler.

KRÄNKNING AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA: Systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter gentemot särskilda grupper ökar risken för att beväpnade konflikter uppstår. Det finns inga misstankar om att förutom bristen på en rättsstat och demokrati är också krav från övermakten, diskriminering och baktal grundläggande orsaker till konflikter.

Källa: United Nations Regional Information Centre (UNRIC)

Nyttiga länkar:

10 påståenden och fakta om asylsökande och flyktingar (10.03.2016): Flyktingrådgivningen rf. http://www.pakolaisneuvonta.fi/index_html?lid=93&lang=sve

WFP FN:s livsmedelsprogram (11 myter och svar)
<http://sv.wfp.org/content/11-myter-om-global-hunger>